

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Múzeum-körút 1.
Telefon: József 55—40, József 68—88.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 110 K.
Félévre 60 K. Negyedévre 30 K.
Egyes szám ára — — — 3 korona.

Budapest, 1921.

II. évfolyam 22. szám.

Vasárnap, május 29.

A falu egészségügye*

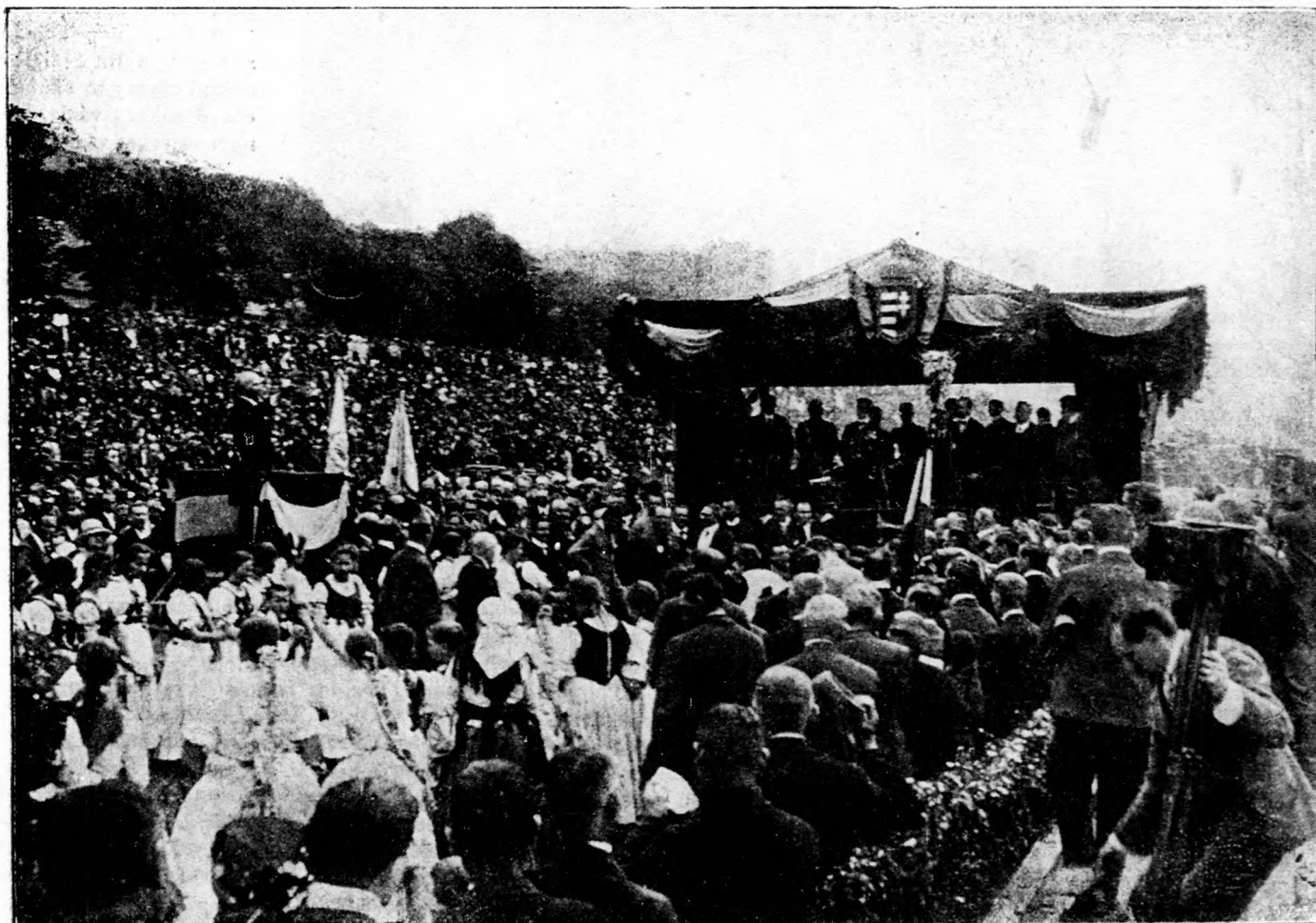
Irta *Steuer György* államtitkár.

Közegészségügyi kormányzatunknak legelső és leg-sürgősebb feladata, hogy a falusi népnek a legegyszerűbb közegészségügyi ismeretekbe való bevezetéséről gondoskodjék. Erre a célra a községi egészségügyi bizottságokat nemcsak meg kell alakítanunk, de munkába is kell azokat tartani.

* Részlet a kiváló szerző sajtó alatt levő tanulmányából.

A közegészségügyi nevelés tárgyai volnának: a helyes életmód és táplálkozás, gyermeknevelés, a köznépi egészségét leginkább veszélyeztető betegségek és az azok ellen való legcélszerűbb védekezés. Különösen a köztisztaság és fürdés szükségének a felismerésére kellene a falusi népet kioktatnunk.

A közegészségügyi nevelést elsősorban a legszegényebb népnél kellene foganatosítanunk, mert a nagy kaszás az ő széles rendeit leginkább a sok gyermekkel megáldott szalmafedeles házikókban vágja.

A Földmíves Szövetség nagygyűlése.
Rubinek Gyula üdvözli a kormányzót.

A jómódúak inkább tudnak magukon segíteni cserép- és rézfödeles házaikban. Ő náluk amúgyis a kétgyermek-rendszert felváltotta az egyke, az egyke helyébe felvonult a teljes nihilizmus, mert teher a gyermek, költségbe is kerül és gyermek nélkül vidámabban folyhatik a heje-huja élet!

A községi közegészségügyi bizottságok feladata volna, hogy a falusi nép rendszeres közegészségügyi nevelését felkarolják, a közegészségügyi ismereteket a lakosság minden rétegébe belevigyék. Ezekben a bizottságokban a falusi nép hivatott vezetői: a jegyző, pap és tanító, az orvos kell, hogy együttműködjenek. Vonják be maguk mellé a közegészségügyi feladatok megbeszélésébe és végrehajtásába a falusi gazdakörök, a szövetkezetek és egyéb egyletek vezetőit, mindegyik

De vigyék el azután a közegészségügyi bizottságot egyes tipikus falusi házakba, lakoszobákba, udvarokba, magán- és közkutakhoz is, mindenhová, ahol a közegészségügy érdekeit meg kell óvni.

Ez a gyakorlati szemléltető oktatás legbiztosabb és leghatályosabb módja a falusi nép közegészségügyi felvilágosításának.

Mikor mint Torontál vármegye főispánja Bogáros községben Ströbl Péter kisgazda sírjának megkoszorúzása és a gazdagylás után a járási főszolgabíró, a községi jegyző, a pap, tanítók és körülbelül 30 gazda jelenlétében három orvossal foganatosítottam az iskolás-gyermekek sorozását és kimutattam az orvosi vizsgálat szükségét és megbeszéljük az orvosi vizsgálat eredményét és az ennek alapján teljesítendő intézkedéseket, a

falusi lakosság leírhatatlan örömmel és hálával illette eljárásunkat.

A legnagyobb hála köteleztem szülőföldemet, annak a dunamenti bácskai kis falunak lakosságát akkor, amikor beteg gyermekeiket mint miniszteri fogalmazó felvittem Budapestre, a Stefánia-kórházba és ezek a gyermekek az orvosi műtét után zavartalanul testi fejlődésnek indulhattak.

A falusi nép nem a szeretet, a hit és lélek nélkül elhangzó szóbeli előadásokat kívánja, hanem tetteket vár.

Budapest, május 28.

FÖLDMUNKÁSOK A VÉRMEZŐN.

Seregszemlére gyűlt össze Csonka Magyarország földművesnépe, hogy megmutassa acél erejét.

A vérmező még nem látott annyi napbarnította arcot. A vasárnapi földművesnagygyűlést Buda-

A Földműves Szövetség nagygyűlése.

A kormányzó a kormány tagjaival a díszsátor előtt, fehér ruhás földművesleányok között.

társadalmi osztály és mindegyik vezető család egy-egy tagját.

A falusi asszonyok közegészségügyi nevelését a jegyzőné és tanítóné vezetése alatt megalakított női bizottság bevonásával kellene foganatosítani.

A fiatal falusi asszonyokat ki kell oktatnunk a csecsemő- és gyermekvédelem legfontosabb teendőire. Az ijesztő gyermekhalálozási szám, azt hiszem, elég komoly figyelmeztetés a csecsemő- és gyermekvédelem legsürgősebb megoldására.

A közegészségügyi bizottságok legfontosabb teendőik megbeszélése után kezdjék meg az iskolahelyiségek közegészségügyi vizsgálatát és az iskolás gyermekek sorozását. A tanév elején és a tanév végén megejtendő orvosi vizsgálat terjedjen ki a gyermekek testalkatára, szeméire, látó- és hallóképességére, szájára, nyelvére és orrára. Irják fel a megvizsgált gyermek magasságát, súlyát és mellbőségét. Az észlelt testi bajokat és rendellenességeket közöljék a bizottsággal, a tanítóval és a szülőkkel.

vára falai álmélkodva nézték s eszükbe jutottak a negyvennyolcas ostrom szép magyarjai. Akkor volt ilyen színmagyar, virágos bangulat a Mátyástemplom lábainál. A főváros népével jöttek testvéri kezet szorítani, hogy már kibékült a falu a várossal, mióta ez is bevette a becsüleletes keresztény nemzeti szellemet. A föld népe eljött, hogy megmutassa erejét. Nem azért, hogy fenyegetődjék, mint a vöröslobogós elotársak, mikor csordamódjára terellették magukat végig a körút kövezetén. A magyar földművelőtábor senkit sem bánt, de azt megköveteli, hogy neki is hagyjanak békét. A vérmezői seregszemle bátorítás a jó magyar hazafiaknak, hogy bízzanak: acélos búzát termeszto nép van odakünn a falvakban és tanyákon. Ott mindenki dolgozik, szánt-vet s lesz lágy kenyér minden magyar ébezőnek. De bátorítás arra is, hogy ezek az izmos rendek el tudnak némítani minden próbálkozást csirájában, mely megegyeszer a vörös gazságot akarja a nyakunkba bozni. Csorna, Devecser, Dunapataj, Tamási, Kálcsa s a többi nemzeti ellenforradalmár falvak vértanúszelemei lebegtek e napon a vérmező fölött, mikor

Bethlen István gróf miniszterelnök beszél a Földműves Szövetség nagygyűlésén.

Mezőkövesdi leányok a nagygyűlésen a kormányzó sátra előtt.

Hezrek ajkáról bangozva csaphodta ősi Budavár falait az imádság: «Hazádnak rendüellenül légy híve, ób magyar!».

*

GYILKOLNI AKAR A — PÉNZ. A magyar faj alája került az idegennek, mióta a liberalizmus lett úrrá Magyarországon. Földből, iparból, hatalomból s végül tűzbelyéből forgatták ki a magyart, aki ment — Amerikába, a bányák mélyébe. A rémuralom szörnyű megpróbáltatásai után eszére tért a nemzet. Saját fajtát akarja megvédeni a magyar, hogy élbessen s egyenlő legyen a megélbetés terén a bejöttékkel. A magyarságnak akarja visszabóditani a földet a földreform, a tűzbelyeket a házbelytörvény, a hivatalokat és irodákat a főiskolai numerus clausus, a trafikokat és italméréseket a revízió s az ipart az új ipartörvény. Ez a célja a mozirendeletnek is, mely az állam által adott engedélyeket azoktól az idegenektől, akik a báború alatt meggazdagodtak, elveszi s hadirokhanaknak, özvegyeknek, szóval magyaroknak adja át, hogy megélbessenek. Itt mulatta meg az év-tizedek óta rajtunk élőködők pénzhatalma a maga erkölcsét. A vesztegetéshez fordultak. A nemzetgyűlésen leleplezték őket. Gömbös képviselő bejelentette, hogy százezret adtak s félmillió koronát kínáltak föl neki, ha a rendelet visszavonását keresztülviszi. Ezért olvasod, magyarom, betek óta a lármát a pesti napilapokban a mozirendelet ellen. Így dolgozik, így rombol — a pénz. Mindenre képes, ha a maga piszkos érdekeit kell menteni. A magyar népnek csak egy fegyvere van e hatalom ellen: összelartani s kitartani. Végül is a becsületes magyar szellem s a magyar faj győz! Nem engedjük magunkat megölni Az Est, a Világ, meg a báborús milliók idegen mérgével.

MI HÍR A POLITIKÁBAN?

A pünködsdi szűnet után a nemzetgyűlés nyolcórás ülésen folytatta a költségvetés vitáját. Mivel az ellenzék a költségvetés tárgyalása során obstrukciót indít, a kisczardapárti képviselők megállapodtak abban, hogy harmincötös turnusokban vesznek részt a költségvetés tárgyalásán.

Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter Kaposvárott nagy előadást tartott, amelyen a többi között kijelentette, hogy a kormány a szabadforgalommal egyidejűleg forgalmi adót fog bebozni, mert a kétmillió ellátatlan részére szükséges kétmilliárdot csak ezen az úton tudja előteremteni. A földvagyonváltást és a földreformot egyidejűleg fogják megoldani.

Nemzetgyűlés.

Május 20. A Ház ötvennél több képviselő indítványára elhatározta, hogy a költségvetést, amelynek tárgyalására kimondották a sürgősséget, ezentűl nyolcórás ülésen tárgyalja. Vázsonyi Vilmos hosszabb beszéde után, amelyben rámutat arra, hogy Wilson és Lenin voltak a forradalmak okozói, Ráday Gedeon gróf belügyminiszter kijelenti, hogy a mozisok meg akarták vesztegetni félmillió koronával egy nemzetgyűlési képviselőt, hogy eszközölje ki nála a mozirendelet végrehajtásának felfüggesztését. Gömbös Gyula, akinek a mozisok ezt a szerepet szánták, ismerteti a vesztegetés történetét a Ház előtt.

Május 21. Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter Gadl Gaszton felszólalására megnyugtatja a Házat, hogy

a levonás nélküli pénzkicserélésnek

batáridejét meghosszabbította. A magyar korona javulásának mesterséges megakadályozását pedig nem fogja tűrni. Patacsi Dénes hosszabb beszédjében a szabadforgalmat és a közigazgatási reformot sürgeti. Szilágyi Lajos felszólalása után Szabó Balázs egységes kormányzópárt szükségességét hangoztatja.

Megsemmisítették Drózdý mandátumát.

A nemzetgyűlés első számú bírálóbizottsága megsemmisítette Drózdý Győző mandátumát, mert megválasztása idején bűnvádi eljárás volt ellene folyamatban. Mivel a bűnvádi eljárást Drózdý ellen a mai napig nem szűntették be, Drózdý nem léphet fel a pacsai kerületben kiirandó új választásokon.

Csonkamagyarország — nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!

A kormányzó elhagyja a Futura kiállítását.

Az elmúlt héten nyitották meg a Fővárosi Iparcsarnokban a Keleti vásárt, melyet a kereskedelmi és iparkamara rendezett, hogy megmutassa a külföld kereskedőinek a magyar ipar fejlettségét. A vásáron a gazdatársadalom szövetkezetei is résztvettek és általános feltűnést keltettek kiállított iparcikkeikkel.

A Mezőgazdák szövetkezeti kiállítása.

Százezer földműves a fővárosban.

Vasárnap, e hó 22-én, délelőtt rendezte az Országos Földműves Szövetség nagygyűlését Budapesten. Erre az alkalomra körülbelül százezer főnyi földműves érkezett a fővárosba az ország minden részéről. Az érkezők a Nyugati és Keleti pályaudvarról, a Petőfi-téri hajóállomásról beláthatatlan hosszú sorokban vonultak a gyűlés színhelyére: a Vörösmartyra, ahol két dízsátor állott, egyik a kormányzó, a másik a meghívott közönség részére. Tíz órakor érkezett meg a kormányzó és a dízsátorban foglalt helyet. Körülötte voltak a kormány tagjai: *Bethlen* miniszterelnök, nagyatádi *Szabó*, *Mayer*, *Vasz*, *Hegyesbalmi*, *Hegedűs*, *Tomcsányi* és *Ráday* gróf miniszterek.

A kormányzót *Rubinek* Gyula, a Szövetség elnöke üdvözölte meleg, lelkes szavakkal. A kormányzó válaszában örömeinek adott kifejezést afőlről, hogy a falu népe az ország érdekeit a maga érdekei fölé tudja helyezni.

Ezután katolikus és protestáns istentisztelet volt. Utána a kormányzó a nagygyűlést megnyitotta.

Elsőnek *Bethlen* István miniszterelnök szólalt fel, hangoztatva, hogy a kormányzás munkájában *feltétlenül számít a kisgazdák és földművesek támogatására.*

Sipőcz Jenő dr. polgármester a főváros nevében üdvözölte a gazdákat a nagygyűlés napján, amely *szent és örök kézfogó a város és falu között.* A tömeg éljenzése akkor tört ki elemi erővel, amikor a középső szónoki emelvényen megpillantotta vezérét, nagyatádi *Szabó* István földművelésügyi minisztert.

Nagyatádi örömeinek adott kifejezést, hogy a gazdatársadalom egy gyenge hívó szóra eljött a fővárosba, hogy tanubizonyosságot tegyen azok mellett, akik a kisgazdamozgalmakat megindították.

— Eljöttünk sokan, nagyon sokan, — mondotta — de nem azért jöttünk, hogy a magunk akaratát fegyveres erővel is rákényszerítsük másokra, hogy diktatúrát kiáltunk ki, mint már sokszor ránk fogták.

Rámutatott arra, hogy az a mozgalom, amelyet tíz-tizenöt esztendővel ezelőtt kezdett, milyen nagyarányúvá nőtte ki magát. Foglalkozott azután a földreform kérdésével és kijelentette, hogy a földreform végrehajtása és a szabadforgalom megvalósítása nélkül a kisgazdapárt tagjai nem maradnak benn a kormányban.

Felszólalt még *Meskó* Zoltán a zsidókérdésben, *Gadl* Gaszton a szervezettség szükségességét hangoztatta; *Szifj* Bálint bejelentette a *Kisbirtokosok Szövetségének egyesülését a Földműves Szövetséggel.*

Hencz Károly határozati javaslatot terjesztett elő, amelyet a gyűlés nagy lelkesedéssel tett magáévá.

A jobboldali szónoki emelvényen *Rubinek* Gyula beszéde emelkedett ki.

— Azért hívtuk fel önöket — mondotta, — hogy *megerősítsük azt a jogrendet, amelyet Horthy kormányzó teremelt meg. Tiltakozott az ellen, hogy a kisgazdapárt osztálypárt volna.* Szóltott még a vagyonadó kérdéséről.

Ezután *Herczeg* Sándor, *Kálmán* István, *Szaldnczy* József, *Haypál* István, *Patacsi* Dénes szóltak föl.

A baloldali emelvényen *Mayer* János közéleti miniszter beszélt és bejelentette, hogy a *rekvizíció, maximális megsűnt.* Egyben figyelmeztette a gazdákat, hogy gabonájukat adják oda a közellátás céljaira.

Hegedűs pénzügyminiszter nagy tetszéssel szóltott. — *Én felelősséget vállaltam — mondotta — hogy előteremtsem a pénzt, Mayer jó időt csinál, Nagyatádi pedig a jó termésről gondoskodik.*

Majd *Balogh* Gyula főtitkár, *Tankovics* János, *Berkó* Gyula, *Lovász* János, *Renczes* János, *Temesváry* Imre, *Wéber* János szóltak föl.

A gyűlés két óra után ért véget. Utána ezertétekes díszebéd volt az Állatkert-vendéglőjében. A banketten számos felköszöntő hangzott el és a társaság a késő esti órákig együtt volt.

A Hangya-Ipar a Keleti vásáron.

MEZŐGAZDASÁG

Termesszünk tököt Irta dr. Bittera Miklós.

Bár sok gazda tesz el kukoricája közé 1—1 tök-magot és így hazánk csaknem minden vidékén termesztik, még sincsen ez a hasznos növény érdeme szerint megbecsülve. Kevesen tudják, hogy a *tök a répánál jobb és olcsóbb takarmány*. A kisgazdák a kukorica között a a kúszva növény *disznótököt* termelik, nagyobb gazdaságoknak, amelyek egymagában is ültetik, az *óriástök* való. A kettő között tápértékben lényeges különbség nincs, de van a termés mennyiségében. A disznótök, ha egymagában termesztjük is, körülbelül 20 q-t fog teremni, míg az *óriástök* termése 400 q-ig is felmehet kat. holdanként. Takarmányértékére elsősorban az bír befolyással, hogy mennyi a víztartalma, de ettől függ a tök eltarthatósága is.

A megmaradt Magyarországon mindenütt termelhető a tök, ahol a közepes érésű tengeri beérik. Talaj tekintetében nem válogat, jobban szereti ugyan a gazdagabb homokot, de a vályogos földben is megterem. Sok trágyát kíván, legalább jó 30 szekérrel egy holdra. Ez az oka annak, hogy rendszeren csak fészkenként trágyáznak alája, egy fészekre 15—20 kiló istállótrágyát számítva még így is kell 5—6 szekérrel. A fagy iránt kényes, azért *ültetni ilyenkor: májusban kell*.

Fészkekbe szokták vetni, amelyek távolsága disznótöknél 1,5—2 méter, *óriástöknél* 2—3 méter. Fészkenként 4—5 magot számítva, 6—8 kiló kell egy kat. holdra.

Amikor már 2—3 levélkéje van a kis tök-növénynek, megritkítjuk, úgy, hogy minden fészkekben csak kettő maradjon. Amikor 4—5 levelében van, megkapáljuk. Junius folyamán ismét, s ha lehet, még egy 3-ik kapálást is adunk neki.

Szeptember—októberben megérik a tök. Szedni, különösen ha télire akarjuk eltenni, igen óvatosan kell, hogy meg ne sérüljön. Fagymentes helyen egészben eltéve karácsonyig is eláll, ha törek közé rakjuk el. A későbbi etetésre szántat be kell vermelni, polyvával és törekkel rétegezve.

Minden állat szívesen fogyasztja, de fejősteheneknek magvastól nem lesz célszerű adni.

Ha kiszedjük a magvát és olajgyáraknak adjuk el, ezzel olyan jövedelemre teszünk szert, hogy a *töktermelés ingyenbe marad*. 300 mázsa töktermésben 4—5 mázsa mag van. Ennek ára mázsánként 1600 K körül van, ezért, ha a magot eladjuk, ezért magáért körülbelül 7000 K-át vehetünk be holdanként. Ezért *olcsó takarmány a tök* és mert a megmaradt tök húsa olyan érték, mint a takarmányrépa — *azért jó*.

Baromfitenyésztésünk hibái

Irta Kozma Péter.

A baromfitenyésztés a magyar gazdaközönségnek úgy a multban, mint a jelenben mostoha gyermeke volt s úgy kezelték és kezelik még mai napig is, mintha a gazdaságnak egy szükséges rossz kinövése lenne. Nehéz megélhetési viszonyaink mellett igazán érdemes volna, hogy nagyobb gondot fordítsunk rá, mert azonkívül, hogy az ezzel foglalkozó gazdának hús- és tojásszükségletét fedezi, szakszerű tenyésztés és gondos ápolás

mellett a főlősleg eladása által jelentékeny jövedelemhez is juttatja.

Ahhoz pedig, hogy a baromfitenyésztés jövedelmező ágát képezze a gazdaságnak, első feltétele a tenyészanyag gondos megválasztása. A magyar tyúk egyetlen hibája az, hogy kistestű, amelyen javíthatunk, és pedig olyan fajtának keresztezése által, amely nagy teste mellett egyúttal jó tojó is, mint pl. plymuth, orpington, langshan stb. A keresztezésnél figyelemmel kell lenni arra, hogy 25—30 %-nál nagyobb vérkeveredés ne történjen, mert ezen felül az már a magyar tyúk

A Háztartás szövetkezet a Keleti vásáron.

jó tulajdonságainak rovására vezethet. Másik nagy hibája baromfitenyésztésünknek az, hogy megfelelnek a vér-felfrissítésről, tehát beltenyésztést üznek, ami a szervezet elpetyhüdését, s azzal együtt a tojáshozam csökkenését vonja maga után.

Gondos kiválasztással csak a jó tojóegyedeket tartjuk meg a tenyészletben, de ott is figyelni kell arra, hogy 2 tojóperioduson túl ne tartsuk őket, mert az öregedő tyúk tojóképesége rohamosan csökken.

A másik nagy hiba baromfitenyésztésünknel a felületes gondozásban keresendő. A legtöbb kisgazdánál külön baromfiólról nem gondoskodnak, hanem azokat a disznóól fölé, a huzatos, alacsony, sötét kis padláson zsúfolják össze vagy ami nem ritkaság, egyszerűen szabadon álló élő fákon hagyják aludni télen, nyáron. Az így kezelt baromfitól eredményt ne is várjanak!

A baromfi ép úgy, mint minden más állat megkívánja a tiszta, friss levegőt, melynek azonban télen sem kell $+4^{\circ}$ C-nál magasabbnak lennie. A disznóól fölött öszszeszfolt baromfi, már alulról is meleget kapván, tömött téli tollazat alatt izzadni kezd s reggel kijöve a hideg levegőre, átfázik, meghűl, tüdőgyulladást kap, legtöbbször elpusztul anélkül, hogy az elhullás okát csak sejtene. Tisztítani sem lehet az ilyen ólakat, már pedig az ott felgyülemelő ürülékben, zsúp, nád vagy szalmafödélben mindenféle betegség csirája tenyészik, folyton veszélyeztetve az egész állományt. A baromfibetegségek elleni védekezés leghathatósabb eszköze a tisztaság. Ezt pedig csak az által érhetjük el, ha könnyen tisztítható, kellőleg védett, jó levegőjű és meleg ólat építünk, melyet télen a hideg és szélről legegyszerűbben kukoricaszár, zsúp vagy szalma körülrakása által védhetünk meg.

Mindez azonban még nem elég ahhoz, hogy baromfiaink után még jövedelemre is számítsunk, ha azok etetését a természetre és tisztán saját szorgalmukra bizzuk. Élni talán megélnék, de hogy jövedelmet is adjanak, azt a legjobb esetben és csak a meleg hónapokban remélhetjük akkor, ha a baromfiudvar közelében kitűnő legelő áll rendelkezésükre. Egyébként a baromfinak gyakrabban és annyit kell enni adni, hogy az életfenn-tartásán kívül a tojásképződéshez is elegendő tápanyaga legyen. Hízaló-takarmány etetését mellőzni kell, mert ez rendszerint a tojástartót teszi petyhüdtté. Friss, tiszta vízzel sohasem szabad megfeledkezni. Télen, ha módunkban áll, igen célszerű meleg főtt ételt is etetni. Erre a célra igen jónak bizonyult a hüvelyesek etetése (bab, lencse, borsó, konyhahulladék), melyeknek különösen a tojásképeség fokozására van kitűnő hatásuk. Bár igaz az a közmondás, hogy «a szegény ember tyúkjá tojik legjobban», ez azonban csak addig áll fenn, amíg a szegény ember minden falatját megosztja tyúkjával.

A CSILLAGFÜRT. A legsilányabb homokon is jó eredméllel kecsgetető növény ez. Nálunk csak kertekben termelték itt-ott és pörkölt magvát pótkávéul használták. Poroszországban 1850 óta nagy becsülete van, mert virágzásban alászántva az istállótrágyában szükölködő homoktalajokon a trágyázást pótolja. Gyökereinek ugyanis olyan bacillusok élnek, melyek a levegő nitrogénjét levonják a talajba s annak — mint műtrágyát — átszolgáltadják. Most megint sűrűen emlegetik a németek e növényt, ugyanis magvában igen sok a fehérje, e legbecseaeabb állati tápanyag. Ha a magvakat főzéssel kesertelenítik, majd megdarálják, olyan értékes takarmányt nyerne, mint a legjobb olajpogácsák. A németeket a kapzsi entente megfosztotta a tropikus gyarmatokról eddig szállított temédek olajpogácsától. De ők nem engedik magukat elnyomni! Tanuljanak tőlük homoki gazdáink és próbálkozzanak a csillagfürt termelésével!

TERMELJÜNK SOK ZÖLDTAKARMÁNYT! A gazdának érdekében áll állatait addig etetni zöldsztakarmánnyal, míg csak lehet. Korán kezdeni, későig folytatni. Az állat szívesebben eszi a takarmányt zölden, mint szénává szárítva, mert így nem veszít iz- és zamatos anyagokat, nem vesznek el a virágok, levelek stb. igen értékes réazek, melyek a széna forgatásakor le szoktak hullani. Kisebb a rágási munka is s így nagyobb zöldsztakarmánnyal a táphatás. Helyesen cselekszik tehát az a gazda, ki sokféle zöldsztakarmányt vet s így április végétől októberig a folytonos zöldsztakarmányozást biztosítja. Választék zöldsztakarmányokban hazai viszonyaink közt bőven van: rozs, répa, őszi árpa (kaszállhatók április második felében), biborhere, őszi búkköny és borsó, lóhere, baltacim (május), nyúlzapuka, csillagfürt, zabos búkköny, árpás borsó (június), lucerna (május—október), csalamádé (június—szeptember), köles, pohánka, mustár (szeptember), répalevél (október).

NAPSZÚRÁS. Nyári hőség idején sűrűen öszszeszfolt, vagy erős munkát végző állatoknál gyakran fellépnek ideges zavarok. Eleinte csak a terpeszkedő állásból, támolgyásból, gyakori botlásból lehet következtetni a közérzetlet zavarára, később izgalmi tünetek lépnek fel, melyek a dühöngésig fokozódhatnak. A hőmérséklet eközben a legmagasabb lész hőfokát is eléri. Ha erős munkát végző, vagy vasúti kocsiba, meleg istállóba zárt állatainkon ilyen jelenségeket észlelnénk, vezessük őket azonnal árnyékba, ott mossuk őket, különösen fejüket hideg vízzel és súlyosabb esetekben hívassunk állatorvost. A késlekedés megbosszulja magát, mert néhány negyedóra, illetőleg perc alatt is bekövetkezhetik az elhullás, ha az előidéző ok azonnal el nem távolíttatik.

NE ADJUNK EL MÉZET LÉPBEN! Inyencek szívesen fogyasztják a lépesmézet és nagy árat fizetnek érte. De azért a méhész ne engedje magát félrevezetni s csak kipergetve vigye mézét piacra, a kiürített lépet pedig helyezze vissza a kaptárba. Ugyanis új lépek készítése a dolgozó méhcsaládnak igen sok mézébe és — ami hordás idején nem kevésbé fontos — temédek idejébe kerül. Tapasztalt méhészek megfigyelése szerint egy kilogramm viasz készítéséhez elhasználnak a méhek 12—13 kg. mézet és igen sok virágot. Ne vigasztaljuk magunkat tehát azzal, hogy majd építenek szorgos méheink friss sejteteket; az építésre fordított érték — a munkát és az eltöltött időt számításba véve — a lépesméz árában semmiesetre se térül meg.

A KAPÁLÁS JELENTŐSÉGE. A megkeményedett, elgyomosodott földben csak silány termésekre számíthatunk. A gyökereknek — trágyán kívül — levegő és víz kell. Már pedig a megülledett talajba nem hatolhat be a levegő, másrészt a talajban öszszegyült nedvesség a felszínre huzódik, elpárolog. «Kapával öntöz tehát a gazda!» Ezt szárazságra hajló klímánk alatt minden gazda tartsa szeme előtt! Minthogy pedig a napszám magas, iparkodjék mindenki kapálógépet szerezni. Kisebb gazda tolókapát, nagyobb gazda olyant, melyet fogatos erővel lehet folytatni. A kapálógépek gyorsan és jól dolgoznak, munkájuk tehát olcsó. Minél többször kapálunk, annál nagyobb termésre számíthatunk a tengerinél, répánál, burgonyánál.

* TANÁCSADÓ *

KÉRDÉS. Magyar juhát hol szerezhetek be? (V. I.) — **FELELET.** Magyar juh az Alföldön szerezhető be, esetleg a debreceni, vagy a hódmezővásárhelyi vásárokon.

KÉRDÉS. Községünk batárdában a lucernásokat egy hernyófésétség pusztítja, mivel védekezhetünk ellene? (B. J. Kétegyháza) — **FELELET.** A leírásból a kártevő állat fajtája nem állapítható meg, tessék egynehány példányt a Magyar Királyi Rovartani Állomáshoz (Budapest, I., Kitaibel Pál-utca 3.) beküldeni, ahol a védekezési eljárásról készséggel fognak felvilágosítást adni.

KÉRDÉS. Bernáthegyi kutya hol szerezhető be? (V. K. Kunhegyes) — **FELELET.** Tessék a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületéhez (Budapest, I., Fehérvári-út 56/a. sz.), vagy a Budapest Fővárosi Állatkert igazgatóságához fordulni.

KÉRDÉS. Muraközi ló hol szerezhető be? (K. S. Rád) — **FELELET.** Muraközi ló főleg a zalamegyei vásárokon szerezhető be, így a legényei, tótszentmártoni, esetleg a nagykanizsai vásárokon.

KÉRDÉS. Néhány hónapi együttlét után az állami alkalmazott férj meghalt, jár-e a feleségének nyugdíj? (Babocsa) — **FELELET.** Nem.

KÉRDÉS. Közös háztartásban élő nő örökölhet-e a harcotéren elesett férj után? (K. A. Lajosmizse) — **FELELET.** Csak törvényes házasságban élő hitvestárs bir örökösödési joggal.

KÉRDÉS. Vagyonvétség kivételénél lesznek-e kedvezmények a hadviseltékkel szemben? (3592. sz. előfizető) — **FELELET.** A törvényjavaslat erre vonatkozó intézkedései még nem ismeretesek.

KÉRDÉS. *Mennyiért lehet egy ledt számltani? Egy hónapra rekviált lakásom a hónap lejártával mentesül-e az igénybevétel alól? (V. J. Babocsa.)* — FELELET. Az első kérdésben foglaltak megállapítása az Országos Árvizsgálóbizottsághoz tartozik. A lakás mentesítése iránt a lakásügyi hatósághoz kell fordulnia.

KÉRDÉS. *Községi legelő bérét ötszöröse emelték fel, kötelesek vagyunk-e megfizetni, vagy marháinkat lefogni? (K. I. Zalaszabar.)* — FELELET. A haszonbér megállapítása iránt forduljanak a járásbíróshoz és marháikat pedig a bíróság intézkedéséig legeltessék.

KÉRDÉS. *Hol van a Vállalkozók Lapja szerkesztősége? (K. S., Ujfehértó.)* — FELELET. A nevezett lap szerkesztősége és kiadóhivatala VII., Erzsébet-körút 29. sz. alatt van.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Új regényünk.

Mai számunkban befejeztük Somlay Károly izig-vérig magyar regényét, amelyben olvasóink oly nagy gyönyörűségüket lelték. Következő számunkban egy rövidebb elbeszélés közlését kezdjük el. Új elbeszélésünk címe: **Fatíme.** Ez a szó indus leánynév. Történetünk főérdekessége abban rejlik, hogy nem költői képzelet szötte, hanem minden sora a valóságban megtörtént. Egy német tudós utazott el néhány évvel ezelőtt messze Ázsiába és ott esett meg vele az a csodálatos történet, amelynek főhőse az indus kislány. A történet megismerteti velünk India titokzatos világát, ahol annyi magyarázhatatlan rejtélyre bukkan egy más világrész szülőtte. **Fatíme** érdekfeszítő történetét bizonyosan mohó kíváncsisággal fogják kísérni olvasóink.

A JÓKAI-SZOBOR LELEPLEZÉSE. Az elmúlt szombaton leplezték le Jókai Mórnak a Liszt Ferenc-téren felállított szobrát nagy és bensőséges ünnepség keretében. Berzeviczy Albert a Magyar Tudományos Akadémia elnöke nyitotta meg az ünnepélyt és leplezte le a szobrot átadva a fővárosnak. Sipőcz Jenő polgármester vette át a szobrot hű és áhítatos megőrzés végett. Ezután a kormányzó és József főherceg nevében helyezték koszorút a szobor talpzatára, majd a kormány nevében Hegedüs Loránt dr. pénzügyminiszter, aki a Jókai család egyik ágából származik, a nemzetgyűlés nevében Kenéz Béla alelnök adóztak egy-egy csokor virág letételével a költők fejlődelmének emléke előtt. Sorban következtek ezután az irodalmi és

társadalmi egyesületek képviselőinek hódolatai, végül pedig a főváros iskoláinak növendékei vonultak el tiszteletadasként a szobor előtt. Este a Nemzeti Színházban díszelőadás volt, amelyen Jókai Mórnak «A szigetvári vértanúk» című szomorújátékát mutatták be. Az ünnepségről lapunkban képeket közlünk.

MEGZENÉSÍTETTÉK A «HISZEKEGY» KEZDETŰ NEMZETI IMÁT. A Védő Ligák Országos Szövetsége pályázatot hirdetett a magyar Hiszekegy megzenésítésére s a pályázat az elmúlt szombaton dönt el bensőséges ünnepség keretében a Zeneakadémiában, ahol Pap-Váryné a Hiszekegy szerzőjét és Jeni pályázat nyertesét, Szabados Béla zeneakadémiai tanárt ott nyomban megkoszorúzták. Az ünnepen Horthy Miklós kormányzó és felesége, valamint József főhercegen kívül megjelent közéletünk színe-java. Rákosi Jenő nyitotta meg az ünnepséget, majd Palló Imre az Opera tagja elénekelt a pályázatra beérkezett műveket. Ezután a bíráló-bizottság meghozta ítéletét és Szabados művét fogadta el megkoszorúzásra érdemesnek. Urmánczy Nándor, a szövetség elnöke köszöntötte végül Pap-Váryné és a pályadíj-nyertest.

A PÁPAI NUNCIUS KALOCSÁN. Schioppa nuncius a múlt hét végén Kalocsára utazott Várady L. Árpád érsek meglátogatására. A város lakosságának sűrű sorfala közt, harangzúgás mellett vonult be a városba a nuncius. Várady érsek palotájában fogadta az előkelő vendéget. Majd a nuncius küldöttségeket fogadott. Meglátogatta a papnevelő-intézetet és a különböző iskolákat. A Jezsuita-gimnázium növendékei díszelőadást rendeztek a tiszteletére. A nuncius a paksi és dunaföldvári szegény gyermekeknek öt-ötezer koronát küldött.

OLASZ NEMZETI PÁRTOK FÉNYES GYŐZELME. Az olasz képviselőházi választás, amely szocialisták háttérbe szorulását eredményezte, hatalmas lépésjelent az olasz politika megszilárdulása irányában. A választás eredménye Giolitti miniszterelnöknek a személyes győzelme. A Giolitti-féle rendblokk, amely a polgári középpártokat, az úgynevezett alkotmányos pártokat, vagyis a liberálisokat, demokratákat, reformistákat, nacionalistákat és radikálisokat egyesíti, döntő győzelmet aratott.

Jókai Mór szobra.

Olvasóinkhoz!

Felkérjük azon előfizetőinket, kiknek előfizetése f. é. május 31-én lejár, hogy előfizetésüket a csatolt postautalványon megújítani szíveskedjenek, nehogy az előfizetési díj hiánya miatt a lap küldésében fennakadás álljon be.

Június 1-ével új előfizetést nyitunk, s mindazoknak, akik legalább egy félévre előfizetnek, vagy előfizetésüket fél-évvél meghosszabbítják, ingyen és bérmentesen küldjük meg

a földbirtokreformtörvény magyarázatát, amely minden kisgazda és földműves számára nélkülözhetetlen; vagy esetleges kívánságára ehelyett egy

művészi képalbumot, mely hat darab művészi, több színnyomású képet tartalmaz.

Gyűjtőinknek

két gyűjtött előfizető után egy keretezésre alkalmas, több színnyomású művészi képet adunk ingyen,

öt gyűjtött előfizető után HOGYAN LEHET FÖLDHÖZ JUTNI? című könyvet, a földreformtörvény magyarázatát adjuk, mely minden gazda és földműves számára nélkülözhetetlen;

tíz gyűjtött előfizető után lapunkat tiszteletpéldányként küldjük meg a gyűjtő címére, vagy egy értékes könyvet, vagy pedig egy hat darab művészi képet tartalmazó, művészi képalbumot adunk ingyen.

Lapunk előfizetési ára félévre 60 korona, egész évre 110 korona.

A «Vasárnap» kiadóhivatala
(Budapest, IV., Múzeum-körút 1.)

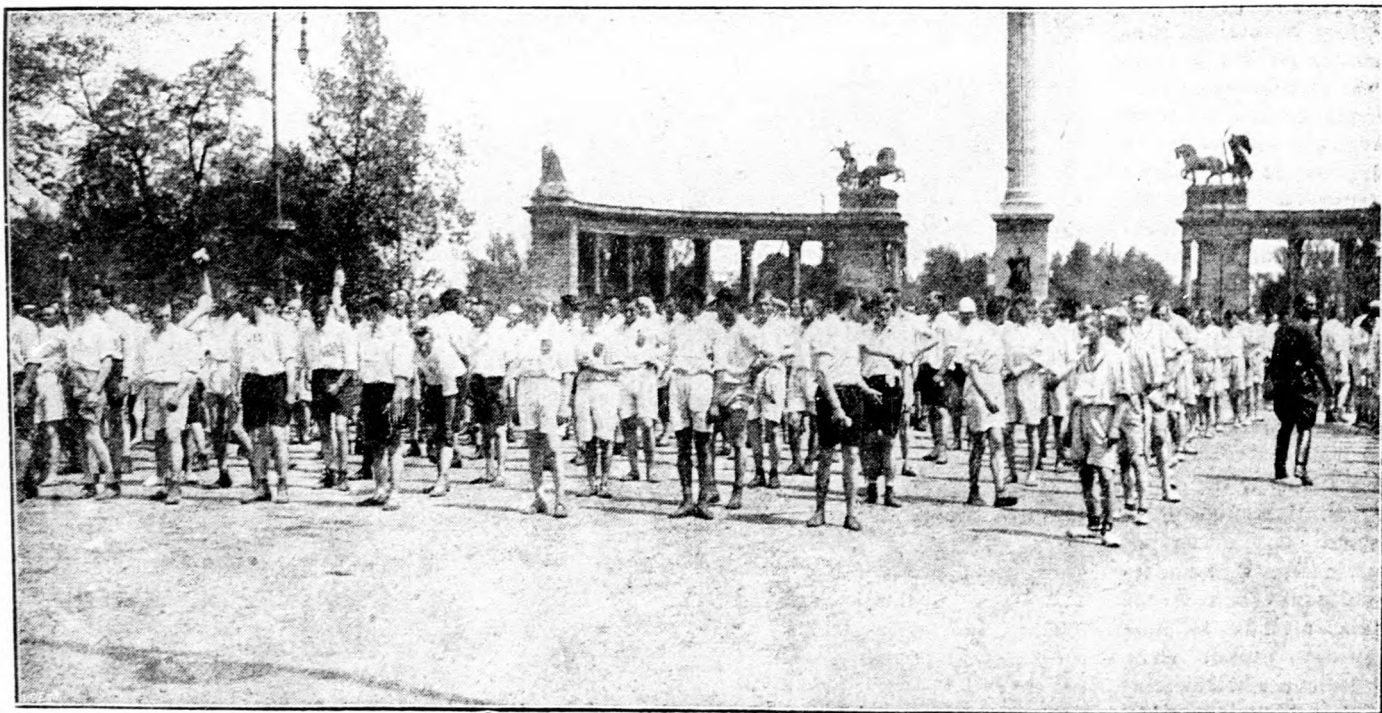
AZ OROSZOK KERÜLIK A NYILT HARC-MODORT. A bolsevikok hatalmas csapatokat vetettek Ukrajnába az ellenforradalom leküzdésére. A mozgósított földművesek között a fegyelmet csak a kommunista és a hivatásos katonák kiméletlen terrorjával tudják fenntartani. Az ellenforradalmárok az egyik összeütközésnél a tizenkettedik hadosztályt teljesen megsemmisítették. Az oroszok most már kerülik a nyilt harcot.

A TISZA-PÖR FÓTÁRGYALÁSA. A Tisza-pör fótárgyalása immár 34-ik napja tart. A bíróság a tanúkihallgatásokat folytatja. Az elmúlt héten helyszíni szemlélt tartottak a honvédelmi miniszterium államtitkári szobájában, amikor kiderült, hogy az egyik tanú tévesen vallott Friedrich ellen. Több tanú tett vallomást Kéri ellen, hogy a gyilkosság előtt órájára mutatva, így szólt: *Tiszának még másfél órája van!* A tanúkihallgatások tovább tartanak. A legfelsőbb katonai bíróság is e héten tárgyalta a *Hüttner és Szfanykowszky* semmiségi bejelentését a hadosztálybíróság ítélete ellen.

ROMÁN VIZUMOT LEVÉLBE IS KÉRHETNEK A VIDÉKIEK. Azok a vidékiek, akik komoly ok miatt nem utazhatnak föl Budapestre, ezentúl ajánlott levélben is megszerezhetik útlevelükhöz a román vizumot. Kérvényt kell beküldeniök, amelyben felelniök kell a következő kérdésekre: milyen okból kénytelen Romániába utazni; hová akar utazni; mennyi ideig szándékozik Romániába tartózkodni; melyik határállomáson át akar román földre lépni; milyen címre küldje vissza a főkonzulátus a látmozott útlevelét? Minden útleveléhez 415 koronát kell mellékelni.

MEGHALT A MOZI FELTALÁLÓJA. Londonban a legnagyobb szegénységben halt meg *N. W. Friese Greene* a mozgófénykép feltalálója. *Green* 1889-ben végezte első kísérleteit. Minden vagyonát beleölte kísérleteibe, majd adósságot is csinált, úgy hogy végül fizetésképtelenség miatt az adóssok börtönébe került. Hogy innen kiszabaduljon, kénytelen volt találmányán *patent* áron túladni. Azonban ez sem lendítette föl helyzetét és 1915-óta mint egy fényképezési műterem alkalmazottja tengette életét.

ÚJ CIGARETTA. A dohányjövődék *Simfonia* elnevezés alatt új szivarkát hozott forgalomba, a szivarka szopóka nélküli gyártmány. Ára a fogyasztók részére 100 darab 60 korona, egy darab 60 fillér.

Folyó hó 16-án Budapesten futóversenyt rendeztek 1500 részvevővel a fővárosban keresztül. A versenyben a nemzeti hadsereg tagjai, sportegyesületek és a középiskolai tanulók vettek részt. A versenyt százezren nézték végig. Képünk a versenyzők indulását mutatja be.

Macedón piac.

JÚNIUSTÓL KEZDVE JÁRNAK A GYORSVONATOK. A kereskedelemügyi minisztérium a legközelebbi napokban hozza meg a döntést a gyorsvonatok beállítására tárgyában. A Budapest—Győr és Győr—Szombathelyi vonalon valószínűleg naponként indulnak gyorsvonatok, míg a Budapest—Miskolc—Sátoraljaújhely, Budapest—Debrecen—Nyíregyháza, Budapest—Szeged vonalakon hetenként háromszor. Mindezeket az újításokat a június elsején életbelépő nyári menetrend már közli, valamint azt, hogy a távolsági vonatok vasárnapokon is közlekedni fognak. A nyári időszámítás behozatalának a tervét végleg elejtették.

JUNIUS 5-IG CSERÉLIK KI A 10.000 ÉS 1000 KORONÁSOKAT. A magyar felülbélyegzésű tízezer és ezerkoronás bankjegyeket államjegyekre levonás nélkül való kicserélésének határidejét június 5-ig bezáróan meghosszabbították.

AZ OROSZ SZOVJET NEM GYÓZI PAPIROSSAL A PÉNZGYÁRTÁST. Szovjetországban a papírpénz gyártása a növekedő szükséglettel nem tud már lépést tartani. Áprilisban 300 milliárd rubelt akartak gyártani, de csak 150 milliárdot sikerült előállítani a papírhány miatt.

NYOLCMILLIÓ HAMISPÉNZ A BŐRÖNDBEN. A rendőrség tudomására jutott, hogy Bécsből több millió hamisbélyegzésű pénzt csempésznek Budapestre beváltás végett. A detektíveknek sikerült a bankjegyeket egy bőröndben a Keleti pályaudvar podgyászraktárában megtalálni. Nyolcmillió korona értékű hamisbélyegzésű bankjegy volt a bőrönd alján. A detektívek letartóztatták a podgyász tulajdonosát, Deutsch Árpád ügynököt.

NÉMET BECSÜLETESSÉG, NÉMET ÖNÉRZET. A megszállott Mainz-Castelben egy szegény német munkás pénztárcát talált az utcán, amelyben több ezer frank volt. A tárcát becsületesen beszolgáltatta a rendőrségre, ahol megállapították, hogy a megszálló francia csapatok egyik tisztjének a tulajdona. A tiszt meg akarta jutalmazni a német munkást, aki azonban visszautasította, mert franciától nem akart ajándékot elfogadni.

KÉT MÁZSÁS HARCSA. Az alpári halászok a minap a holt Tisza-ágban egy kétmétermázás harcsát fogtak. Ilyen hatalmas harcsapéldány emberemlékezet óta nem került ki a Tiszából.

HÁNY LAKOSA VAN INDIÁNAK. A legutóbb megtartott népszámlálás adatai szerint Indiának 319 millió lakosa van. jellemző, hogy 1911-iki népszámlálás óta csak négy millióval szaporodott ezen az óriási területen a népesség száma.

IV. KÁROLY VÉGLEGESEN ELHAGYJA SVÁJCOT. Károly király közölte a szövetségtanáccsal, hogy augusztus folyamán Svájcból végleg eltávozni szándékozik. IV. Károly kijelentette, hogy úgy ő, valamint a környezetében lévő személyek svájci tartózkodásuk alatt minden politikai tevékenységtől tartózkodni fognak.

LINDER ÚJABB GAZTETTE. Linder Béla pécsi polgármester megjelent Belgrádban és kérte a megszállásnak öt évvel való meghosszabbítását. Kérelmét emlékirat formájában a kisántánt és a nagyántánt összes belgrádi képviselőinek tudomására hozta.

KETTŐS HÁZASSÁGGAL VÁDOLT HADIFOGOLY. Egy oroszországból nemrég hazatért hadifoglyot kettős házasság vétségével vádolt az osztrák bíróság. A hadifogolynak az volt a bűne, hogy Szibériában egy észtországi nőt vett feleségül, holott Bécsben felesége és gyermeke volt. A bíróság előtt a vádlott azzal védekezett, hogy egy fogolytársa útján értesült első felesége haláláról és ezért házasodott meg újból. Nem mindennapos látvány volt a bíróság előtt a hadifogoly két feleségének megjelenése, akiket a bíróság tanuképpen idézett meg. A vádlottnak első felesége követelte, hogy törvényszerinti ura térjen vissza. A bíróság a makacs vádlottat három havi börtönrre ítélte el és az ítélet indokolásában kimondotta, hogy az észtországi nővel kötött házassága az orosz törvények értelmében törvényes ugyan, de első feleségének haláláról hivatalos formában nem értesült és ezért nem léphetett újból házasságra.

Huszonegyórás időszámítás.

Közöltük olvasóinkkal, hogy június hó 1-ével a vasutakon a huszonegyórás időszámítás lép életbe. Az órák számlálása éjfél után 1 órakor kezdődik és másnap éjfél 24 órakor végződik. Az eddigi szokástól eltérőleg tehát déli 12 óra után folytatólagosan nevezzük az órákat, így: 13, 14, 15 stb. óra. Hogy az első napokban is könnyen meg tudjuk mondani az új órát, nem kell egyebet tennünk, mint a déli 12 óra utáni órákhoz hozzáadni 12-öt, így megkapjuk az új számot. Például a régi szerint délután 3 óra van, ehhez hozzáadunk 12-öt, tehát 15 óra van; esti 8 óra van a régi szerint, ehhez hozzáadunk 12-öt tehát esti 20 óra van és így tovább. Ha pedig halljuk, hogy például egy vonat esti 19 órakor indul és hirtelenében nem tudunk tájékozódni, egyszerűen levonunk belőle 12-öt és mindjárt tudjuk, hogy esti 7 óra van a régi időszámítás szerint. Egyébként néhány nap alatt mindenki meg fogja tanulni az új időszámítást, zsebóráinkat pedig tartjuk meg, a főnti műveletekkel használhatjuk ezután is. Ha pedig azt akarjuk, hogy rajta legyen az új számsor is, festessük a főnti kép szerint az óralapra és jegyezzük meg, hogy a felső (régi) számsor érvényes éjfél utántól déli 12 óráig, az alsó (új) számsor pedig déli 12 órától éjfélig.

KIRÁLYI HERCEG A SZERZETES-KOLOSTORBAN.

György bajor herceg, Lipót bajor herceg német tábornagnak legidősebb fia, a minap mondotta az ottani Szent Benedekrendi kolostorban első szentmiséjét. A misén megjelent a bajor királyi családnak és müncheni főúri köröknek számos tagja. Ismeretes, hogy György herceg, aki Frigyes főhercegnek leányát, Izabellát vette 1919. februárjában feleségül, rövidesen elvált. Felesége szintén kolostorba vonult és a háború alatt mint betegápoló tüntette ki magát.

KÜLÖNÖS GYLKOSSÁG. Egy németországi bányatelet pen történt, hogy az egyik bányamunkásnak felesége több mint két évvel ezelőtt eltűnt. A bányász a szomszédok érdeklődésére elmesélte, hogy felesége visszatért hazájába Lengyelországba és ott meg is halt. Mivel ezt okmányokkal is tudta igazolni, újból meg-nősülhetett. A második feleségének azonban kis idő múlva fel-tűnt, hogy a pincéjüknek egyik ajtaját elfalazva találta. Az asszony kérdésére a férj azt felelte, hogy ott agyagot raktá-rozott el. Az asszony nem találta kielégítőnek férje válaszát és kíváncsiságból érdeklődött a szomszédoknál és ekkor értesült arról, hogy elődje titokzatos körülmények között tűnt el. Idő-közben a rendőrség is neszét vette a dolognak, házkutatást tartott a pincében és az első asszony holttestét elásva találta. A megtört férj a hatóság előtt bevallotta, hogy az első feleségét a pincében kalapáccsal verte agyon.

KIRAKATMERÉNYLŐK LONDONBAN. Az angol fő-városban egy idő óta éj folyamán ismeretlen tettesek gyémánttal elvágják nagykereskedők kirakattábláit. Néhány nap alatt ezerre emelkedett azoknak a kirakatüvegeknek a száma, amelyeket így tettek tönkre. A kereskedőknek eddig több mint hetvenöt millió korona kárt okoztak. A rendőrség véleménye szerint valószínűleg a sinnfeinisták legujabb merényletével állnak szemben.

A VILLÁM. Rettenő égháború pusztított a faluban. A villám belesapott a tanítóék házába. Az ajtón bement, körül-szaladt a szobában, aztán az ablakon keresztül eltűnt.

Mikor az égháború megszűnt, a faluban szörnyű bő-beszédűséggel tárgyalták az esetet. A falu kovácsa, aki a város-ban inaskodott és valamit hallott a villamosságról, most hasznosította a tudományát és nagy fölénytel magyarázott:

— Azért ment be a villám a szobába, mert az ajtó is nyitva volt, meg az ablak is. Légvonat keletkezett. A villám mindig beleszap a légvonatra.

Egy kíváncsi leány közbekottyantott:

— Oszd a vonatot nem bántja?

— Dehogynem! — vágott rá egy öreg magyar. — Csak hogy az sebesen szalad, oszt nem éri utól.

Megjelent az a könyv, amelyet a „Vasárnap” olvasói irtak.

A „Falusi levelek” a könyvpiacra.

Megigértük a „Vasárnap” olvasóinak és azoknak, akik pompásan sikerült első pályázatunkon résztvettek, hogy a legsikerültebb munkákat könyvalakban kiadjuk. Örömmel jelenthetjük, hogy szavunknak helyt állot-tunk és a „Falusi levelek” — ez a címe a könyv-nek — ma már készen van és megkezdí útját, hogy mindenkinek juttasson a benne főlhalmozott kincsből.

A könyvet Buday Barna, a „Vasárnap” főmunka-társa rendezte sajtó alá; ő végezte a kiválogatás fáradsá-gos munkáját; magasaróptú előszóval vezette be a leve-leket és nagy értékű, a lélek legmélyéig hatoló tanul-mányt írt hozzájuk.

Gondoskodtunk természetesen arról is, hogy a „Vasárnap” olvasóinak első munkája hozzájuk méltó kön-tőben jusson kezeikhez.

Nem riadtunk vissza az áldozatoktól; gyönyörű címlapot készítettünk Gebhardt Tibor rajzolóművésszel és a könyvet kitűnő papíron nyomattuk.

A „Falusi levelek”-et olvasóink írták, nekik ajánljuk tehát. Gondoskodtunk azonban arról is, hogy könyvünk, — amely mint a falu lelkének megnyilatko-zása páratlanul áll — visszhangot keltsen széles körben, hogy az a sok nemes gondolat, célkitűzés, komoly aka-rat — amely a levelekben ragyog — sok-sok lelket megtermékenyítsen ellenállhatatlan erejével.

A „Falusi levelek” ára 40 korona.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában a pénz elő-zetes beküldése mellett.

A „Vasárnap” szerkesztősége.

VÁSÁR ÉS PIAC

GABONA- ÉS VETŐMAGVÁSÁR. Takarmánydrpa 750—775 K, sördrpa 95—1000 K, zab 700—725 K, repce 1200—1400 K, kőles 500—550 K, morzsolt tengeri 700 K, bab 400—500 K, lencse 1000—1400 K, lóhermag 4500—5000 K, lucerna-mag 3000—3500 K, viktoriaborsó 800—900 K, ós-iborsó 500—600 K, szeszösbükköny 1200—1300 K, mubarmag 600—700 K, lenmag 1000—1100 K, tavaszbükköny 700—800 K, pobánka-mag 800—900 K, mák 3000—3200 K, cirok-mag 600—700 K, napraforgó 650—750 K, kendermag 1000—1100 K.

TAKARMÁNYVÁSÁR. Jó széna 380—400 K, bükköny és muhar 400—450 K, szalma 280—300 K, zsupszalma 260—300 K, takarmányszalma 280—300 K.

VAGÓMARHAVÁSÁR. Bika jobb 22—27 K, silányabb 18—20 K, öbör jobb 25—33 K, közép 18—34 K, silány 12—17 K, tehén 12—30 K, bivaly — K, növenédk 12—18 K, kicsontozni való 8—12 K.

LÓVÁSÁR. Igds kocsiló nehéz 6600—33.000 K, könnyű 6000—19.000 K.

SERTÉSVÁSÁR. Elsőrendű sertés 55—65 K, közép 52—54 K, könnyű 44—50 K, öreg sertés 46—48 K, szalonna 65—68 K, zsír 75—78 K, sovány urasági sertés dtószelt 60 K, dt nem vészelt 50—55 K.

BORJÚ ÉS JUH. Borjú 23—46 K, juh 6—21 K.

BÓR ÉS FAGGYÚ. Marhabőr 30—40 K, borjúbőr 60—65 K, nyers faggyú 30—32 K.

ZÖLDSÉGFÉLÉK ÉS GYÜMÖLCS. Sárgarépa csomója 2—6, kg.-ja 16—18 K, petrezselyem 32—35 K, zeller darabja 150—2 K, karalábé darabja 8—18 K, zöld-bagyma csomója 40—1, — K, retek csomója 3—8 K, vöröshagyma kg.-ja 16—22 K, fokhagyma 18—24 K, új csomója 150—2 K, paraj tisztított kg.-ja 10—16 K, gyökere 8—13 K, sóska kg.-ja 10—16 K, kelkáposzta kg.-ja 10—18 K, fejessaláta darabja 250—350 K, tök kg.-ja 60—70 K, uborka 120—130 K, zöldborsó 68—70 K, spárga 20—30 K, burgonya 4—5 K, savanyukáposzta 3—6 K, fajtalma 100 K, egres 14—20 K, cseresznye 35—55 K.

BAROMFI ÉS TOJÁS. Élő csirke, ránlani való, párja 60—110 K, sütnivaló, párja 180—220 K, élő bizott kacska kg.-ja 80—85 K, élő bizott kacska párja 240—300 K, élő liba párja 500—1000 K, tojás drbja 260—280 K.

BOR ÉS SZESZ. A borüzlet valamivel élénkebb, mert a belföldi forgalomban állandóan kisebb tételeket vásárolnak és a külföld részére is vettek egypár tételt. Árak 12—16 koronától felfelé, jobbminőségű borok pedig 20—22 és 24 koronáért kaphatók a termelőnél.

IDEGEN PÉNZNEMEK LEGMAGASABB ÁRA 1921 május 24-én. 1 drb Napoleon-arany 740 K, angol font 865 K, dollár 216 K, francia fr. 19 K, svájci frank 38 K 50 f, német márka 3 K 75 f, olasz lira 11 K 90 f, orosz rubel — f, román lei 3 K 69 f, cseh szokol 3 K 26 f, szerb dinár 7 K 05 f, lengyel márka 27 f, osztrák korona 39 f, 1 drb ezüst korona 11 K, 100 magyar koronáért Zürichben 255 svájci frankot fizettek.

REGÉNY, TALIZMÁN

IRTA: SOMLAY KÁROLY

(21. folytatás.)

— Nagyobbokú hőemelkedés, gyorsabb érverést észleltem rajta — mondta a doktor. — Daganatok, új képletek alakultak, amelyek bonyodalmassá teszik a begyógyulást és majdnem lehetetlenné az operációt. Most drainsövet tettem a sebbe, hogy levezesse a gennyeket. A seb a fertőzés jeleit mutatja; valószínűleg bombaszilánkok és egyéb infekciók vannak a szövetekben. A jobbrafordulás lehetősége a holnap reggeli operációtól függ... Ámbár kevés a reményem...

Lenke támolyogva ment vissza a betegszobába. Tamás csendesen pihogott, mintha aludnék, hát nem zavarta, hanem leült az ágy mellé egy taburette és hallgatta a kihagyásos ütemű lélegzéseket.

Éjfél után mintha szólott volna a beteg. Lenke minden hangra figyelt. Kuszált logikájú, értelmi kapcsolódások nélkül való zavaros szavak bugygyantak le a színtelen ajakról.

— A sebláz! — sutogta Lenke szinte féltudatosan és a szívéhez kapott.

Mintha érzelmi egysége megbomlott volna... Az az érzése támadt, hogy határok nélkül való térségekben repül... Csak annyi ereje volt, hogy az ügyeletes orvosnak jelentést tegyen a beteg állapotának elváltozásáról, aztán elájult.

Másnap délután mehetett csak vissza a lazarethe. Különös félelem szibadt idegeire, mikor Tamás szobájának ajtaját zárva találta. Alig merete kérdezni az egyik szolgától:

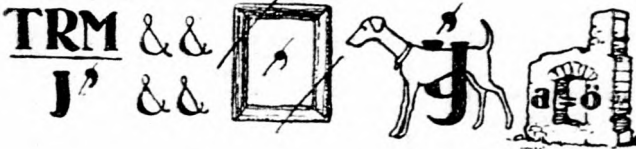
— Hová vitték az én betegemet ebből a szobából?

— A halottaskamrába vittük. Ma kora reggel vittük át a hidegkasztra — felelt közönyösen a szolgál.

Lenke a falhoz roskadt.

Bimbójukban fonnyadtak el a végyaím... Én nem születtem boldogságra... Ezután a fájdalom után már nem fájhat semmi — sóhajtotta nyugalmas szomorúsággal és meredten nézett a kertre, ahol csendesen beszélgettek a másodszor virágzó ákácok...

REJTVÉNY

A rejtvény helyes megfejtését a megfejtők és a jutalomkönyvek nyerteseinek névsorával 25-ik számunkban közöljük.

A 19-ik számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Jolán, Tamás, Maris, Fáni, Borcsa, Rézi, Ida, Margit, Benő, Gyula.

Megejtették: Piltz Gyula, Körmendy Ferenc, Lamos Mihályné, ifj. Hamza István, Veres Jolán, Gombos József és Lidike, Rib: János, Biczó István, Zsolczay Mihályné, Szasz István, Horváth Rozália, Tóth Ferenc, ifj. Patay Ferenc, Gallasy Gyula, G. Bartha Lajos, Boros Mihály, Csóti István, Szi Mariska és Feri, Sz. Máté Lajos, Nagy László és Bösi, ifj. Nagy Pál, Dohrik Erzsike, Szobek Lóránd, ifj. R. Tez István, Kovács Sárika, Bálint Ferenc, Bartha József, ifj. Szűcs József, Sivák Ferenc, Szipál Péter, ifj. Somogyi József, Weiland Béla, Hoss József, Kenyő Mariska, Szijártó Szabó Benjamin, ifj. Balla Ferenc, Szabó Ká.oly, Czingáli Teruska, ifj. Varjas Sándor, Gaál Amrus, Gombos János, Mekis János Jäger Jánosné, Szántó György, Kovács József és Sandor, Kettinger András, ifj. Banil Mihály, Drótos István, Fülöp István, Mile J. zsef, Kugler Antalné, Korzses Istvánné, Ritecz János, ifj. Kincses Ferenc, Nyerges Mihály, Gombkötös Mihály, Szűcs Lajos, Aranyos János, ifj. Náfrádi Gáspár, Németh István, Varjú József, Hugyik Pál, Szvetlos Kálmán, Barcsay Margit, Kolozsvári Mihályné, Stumpf Lajos, Szekeres József, Horváth Károly, Vécsey Dezső, Vécsey József, ifj. Spisák János, Oláh István, Lénárt György, Bokor István, Domonkos Mihály, Szenes Ferenc, Horváth Elek, Bognár István, Vajda Flórián, Szűcs Lászlóné, Reizinger Emilia, Kenéz Kálmán, Keresztury Karolin, ifj. Boros Pál, Nagy László, ifj. Boján Imre, Koscsó Pál, K. Szabó József, G. Szabó Sándor, Szalkai Ferenc, Fellner Ferenc, Szánthó Ida, Szabó Elek, Kis József, ifj. P. pp Imre, Bense István, Rosta Lina, Pulai Ilonka, Kiss Dezső, Kiss Ernő, Rozkosnick János, Széles Jolán, Szintén György, Kolláb János, Andik István, Leyrer Jenő, ifj. Lengyel József, Kispál János, Löwenkopf Adolf, Papp Béla, Györke Lajos, Fehér István, ifj. Németh János, Németh Matild, Gömbös Józka, Molnár János, Tar Erzsé, Biró Márton, Nemes Margitka, Madarász Gyula, Boros Mihály, ifj. Daróczi Ferenc.

A helyesen megfejtők között kisorsoltunk tíz nevet és pedig:

Lénárt György (Hercegfalva), Szobek Loránd (Eger), Szeles Jolán (Csnig), Szintén György (Városhidvég).

Gaál Amrus (Medgyesháza), Németh István (Budapest), Vajda Flórián (Boconád), ifj. Lengyel József (Nagy-Alásny), ifj. Náfrádi Gáspár (Csanádapáca), ifj. Koscsó Pál (Vámosujfalú), akiknek címere elküldöttük a jutalomkönyveket.

A 20-ik számunkban közölt rejtvény helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő heti számunkban közöljük.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

G. N. Izsák. 1. A «Vasárnap» egyes példányait természetesen össze kell gyűjteni és az esztendő végén be kell kötetni. Bekötési tábláról gondoskodni fogunk. 2. Új pályázatunkat legközelebb kiírjuk és annyit már most is elárulhatunk, hogy nagyon érdekes kérdéseket fogunk feltenni. — **N. A. Fadd.** A rejtvény nem jó, valamennyi rajznak csak az első betűjét kell használni; a folytonos betűelhagyásokat kerülni kell. — **L. J. Csongrád.** A beküldött fényképeket köszönettel vettük. Alkalmadtán sor kerül rájuk. — **B. M. Eger.** Egyzerre ne tessék ilyen sok rejtvényt beküldeni, his-en ha minden számunkban tíz rejtvényt közölhetnénk, akkor sem volna helyünk rájuk. Ismert verssorok és közmondások nem alkalmasak rejtvénykészítésre, mert az első szavakból az egész könnyen megjelölhető. A másodikát elfogadjuk. — **K. Zs. Tiszafejérvár.** Mindenki ismeri ezt a mondatot. Próbáljon mást. — **T. B. J. Zalaszabar.** Jó, sorát ejtjük. — **K. D. és E. Kiskunhalas.** Nem szabad olyan rejtvényt készíteni, amelyben a már megjelent rejtvényeinkből másolnak le. A «vas» szótagra gondolunk. Mást kérünk. — **M. J. Szerep.** Kevesebb rejtvényt egyzerre! Olyan mondatokat válassz, amelyek befejezhetlenek. Például azt írja: «De ha egy célt dobant milliók szívevérese». Mi ez? Rejtvényt csak befejezett mondat lehet. A másodikát elfogadjuk. — **K. Zs. Tiszafejérvár.** Kérem, ne tegyék meg a rejtvényt készítői, hogy a rejtvényt készítői, amelyben saját nevük van. Tessék mást küldeni. — **B. K. Nagyrákos.** Ezt e mondatot az első szó után mindenki kitalálja. — **S. J. Budapest.** Válogatunk belőlük. **L. J. Luk.** Jó. — **T. Gy. Kiskunlacháza.** Jó. — **G. M. Újváros.** A régiségrejtvényt megfelel. — **K. D. Veszprém.** Jó. — **Cs. J. Dég.** A rejtvény azért nem jó, mert olyan nótát sorait választotta, amelyet mindenki ismer. Csak az első pár szót kell megtalálni, a többi már rámondja az ember. — **Ny. M. Csanádapáca.** Valamelyikre sor kerül. — **G. J. Nagypöcs.** Tessék megrajzolni a rejtvényt és úgy beküldeni. Nem tesz semmit, ha nem tud jól rajzolni. — **K. B. Sajóvelezd.** Nem szabad a már megjelent rejtvényeinkből másolni. A «vas» szótagra gondolunk. — **Versbeküldőinknek** öv számunkban felelünk.

Főszerkesztő: MESKÓ PÁL. Főmunkatárs: BUDAY BARNÁ.

Felelős szerkesztő: SCHANDL KÁROLY DR.

Felelős kiadó: MESKÓ PÁL

Már olcsón vásárolhat sodronyt, drótkerítés-anyagot stb. Stadler Mihály R. T. gyárában Budapest, VI., Szent László-utca 62. Üzlet: Vilmos császár-ut 39. Árjegyzék (költésgvetés) díjmentesen.

A „HANGYA“

vidéki szövetkezetek tagjai jutnak még ma is a legjutányosabb árak mellett ruházati cikkekhez, miért is ajánlatos, hogy a kisgazda és földmives egy a saját, valamint a családtagjainak ruhászükségletét mint: kasszós férfi öltönyök, férfi és női felsőkabátok, fu és gyermekruhák, férfi és női kötött kabátok, sweaterok, férfi, női és gyermek harisnyák, szövet és kelmeárukat a Hangya vidéki szövetkezet utján szerezzék be.

GAÁL JÓZSEF

szűgyártó- és nyergezmester
Budapest, VIII., Illés-utca 13.
Műhely: I., Átlós-út 18. szám.

Elvállal minden a szakmába vágó munkálatokat a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig. Raktárról azonnal szállít elsősorú igény és parádés, saját készítésű löszerszámokat. Nem tévesztendő össze a gyár, nagy reklámmal hirdetett silány tuccat munkákkal.

ELSŐ KERESZTÉNY BIZTOSÍTÓ

INTÉZET R.-T.

amely kizárólag keresztény és nemzeti alapítás, elfogad olcsó díjtételekkel és kedvező feltételekkel

Tűzbiztosításokat
Jégbiztosításokat
Betöréses-lopás biztosításokat
Élet- és népbiztosításokat.

Más társaságnál érvényben levő biztosításokat teljes felelőség mellett vesz át.

IGAZGATÓSÁG:

Budapest, IV., Fővám-tér 2. felelelet.

Főkirendeltségi székhelyek:
BUDAPEST, GYÓR, DEBRECEN.

Kirendeltségek: Szombathely, Kaposvár, Székesfehérvár, Szeged, Esztergom, Kiskunfélegyháza, Nyiregyháza, Eger, Czegled és Kecskemét.

Permetezők
vörösréz- és sárgarézalkatrészek, gummiszelepek és tömlők állandóan raktáron. Mindenajta permetezők javítottak.
Király Alajos stóda
Király Sándor
első magyar szőlőgazdasági gépgyár Budapest, VI., Felsőerdőse-u. 8.

Fiatalos üde arcbört

varázsol elő 10 nap alatt és eltávolít minden teinthibát u. m.: mitesszer pattanás, szárazolt ránc, orvörösség, likacsos hervadt, petyhüdt bőrt, a dr. Kayserling-féle „HYVARJO“ széplítő-szer. A kura egyszerű, otthon végezhető, minden feltűnés nélkül. Befejezése után az arc bört ragyogó szépségben, gyermeki üdeségben és tisztaságban pompázik. — Egy adag 75.— K. Vidékre kiküldés díjmentesen. bérmentve 90.— K. előzetes utalványozása ellenében. Hyvarjon gyár Székhelyi telep; RÓNA DROGERIA, Budapest, VIII., József-kört 50/V., vözerképveleto; GROSS ANTAL, Budapest, VIII., József-kört 23/V. sz., felelelet.

Ekék, ekealkatrészek,

boronák,
kapáló ekék,
fűkaszalók,
marokrakó és kévekötő aratógépek,
lógereblyék,
kési-járgányos-, motoros- és göcséplőkészletek.
2016 szecskavágók, répvágók,
darálók, morsszológ
s minden egyéb gazdasági gép és szeressám a

„Hangya“ mezőgazdasági gépostályánál szereshetők be legjutányosabban.

„Falusi levelek“

Ezen a címen a legutóbbi napokban érdekes levélgyűjtemény jelent meg a „Vasárnap“ című képes hetilap kiadásában. A leveleket alusnak, nagyobb részben földmivészeknek, va amint ezeknek fia! és leányai írta. A felöltök azt adják elő, hogy mit tartanak életük legszebb s kerének; a nek a pályaválasztásról, a leányok pedig a magyar leány kötelességeiről elmélkednek. Végtelenül kedves üde írások ezek, amelyekből Istennek tisztelte, rendíthetetlen hazaszere-t, benső családiasság munkaköved és derült életfeltöltés sugárzik ki. A könyvet Buday Ána na, a „Vasárnap“ főmunkatársa rendezte sajtó alá s magasztól előszóval vezet e be a leveleket és nagyértékű, a lelek legmély ig hatoló tanulmányt írt hozzájuk. — A tetszőes emlappal bíró értékes könyv ára 40.— korona. Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában a pénz el zelos beküldése mellett, vagy bá mely lapelárusítónál.

Nagyapáról unokára

száll a hira a leglétkételesebb háziármek, a

Diana-sóbszesznek,

mely úgy külsőleg bedörzsolésre, mint belsőleg cukorra cseppentve, csodálatos eredménnyel használható mint fájdalomcsillapító, hűsítő, felfrissítő, egészségápoló szer. Egy kis üveg ára 16 korona, egy középvég ára 40 kor., egy nagy üveg ára 80 kor.

Kapható mindenütt!

Főelárusítóhely:

Diana Kereskedelmi R.-T.
Budapest, V., Nádor-utca 30. sz.

Olcsó cipő-kiárusítás

nagyban és kicsinyben.

NŐI CIPŐK

Egy pár sp nglis cipő... 350 K
• • leher vászon fél fűzős... 450 K
• • box vagy sevro fél fűzős... 600 K
• • sarga bagaria fél fűzős... 1000 K
• • lakk sevro kivágott... 1300 K

FÉRFI CIPŐK

Egy pár fél fűzős, box vagy sevro... 750 K
• • fűzős egész, box vagy sevro... 900 K
• • fűzős, barna bagaria... 1500 K
• • vadászbakancs, bagariabőr... 110 K
• • munkásbakancs... 600 K

GYERMEK CIPŐK

Box, fűzős, 6-tól 10 évesig... 300 K
Box, fűzős, 11-től 15 évesig... 400 K
Bőr- és faszandátok nagy választékban. Vidéki rendelések utánvétel mellett. Meg nem felelőt kicserélek.

Cipő-nyüzem, Budapest,
VIII., Práter-utca 43., Oriás-utca 19. szám.

Szakorvosi rendelés ver- és nemibetegek részére.

Rendelés egész nap. Rákóczi-ut 82., I. em. 1. EZÓST SALVARSAN OLTÁS!

LIBÁL ÉS MAZÁCS

látézer-, tanszer- és mechanikai játékok-árak raktára
Budapest, IV., Duna-utca 6. (Kiotlid-palota.)

Szemüvegek, lorngették, látósvék, rajzeszközök, hómérők és választékban.
Javítások szakszerepen eszközöltetnek.

Necsak olvassuk, hanem terjesszük is a magyar gazdákat és kisiparosokat egyetlen napilapját

az **UJ BARÁZDÁT**
és legszebb képes hetilapját a
„VASÁRNAP“-ot

Szövetkezetek figyelmébe!

Elsősorú színbörből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsiros borból a legjutányosabb napi árakon szereshetők be a

„Hangya“ cipőosztályánál.

Tehénbőr-csizmák, box-csizmák, munkáscipők nagy választékban.